

Re-fer el paisatge

Life Pletera (2014 - 2018)

Actualitat: L'Ajuntament incorpora la salut pública com a eix transversal de la gestió municipal

Entrevista: Alícia González, nova directora del CAP de Torroella de Montgrí

La sortida: Ruta a Cala Pedrosa

Entitat: Xibeques del Cau

Actualitat: Dolors Bassa, Medalla del Montgrí 2018

CRÈDITS

Edita: Ajuntament de Torroella de Montgrí
Adreça: plaça de la Vila, 1
17257 Torroella de Montgrí

Disseny gràfic i maquetació:
d'ONt comunicació creativa
Impressió: Gràfiques Agustí / Dipòsit legal:
GI-228-93. Tirada: 2.000 exemplars

Coordinació: Sílvia Yxart i Jordi Gamero.

Consell de redacció: Josep Morraja (CiU), Anna Ma Mercader (ERC-Junts), Pàngel Martín (UPM), Carles Ventura (CUP), Genís Puig (L'EST), Joan Bigarós (COET), Gerard Cruset (director del Museu de la Mediterrània) i Jordi Gamero (Cap de Comunicació de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí).

Imatge inicial abans de la desurbanització de la Pletera
Foto: Ingloba Group

Els articles: Tots són responsabilitat de les persones que els signen. No representen necessàriament els punts de vista municipals o dels responsables d'edició de la revista.

La informació municipal és extreta de les actes municipals o facilitada pels responsables dels serveis.

Fotografia de portada: Ingloba Group

SUMARI

- 03 EDITORIAL**
La Pletera com a exemple
- 04 ACTUALITAT**
L'Ajuntament incorpora la salut pública com a eix transversal de la gestió municipal
- 06 L'ENTREVISTA**
Alicia González, nova directora del Centre d'Atenció Primària de Torroella de Montgrí
- 08 LA SORTIDA**
Ruta a Cala Pedrosa
- 10 L'ENTITAT**
Xibeques del Cau

12

DOSSIER CENTRAL

Re-fer el paisatge Life Pletera (2014-2018)

- 30 PARC NATURAL**
La Carta Europea de Turisme Sostenible
- 32 ESCRIUEN ELS GRUPS MUNICIPALS**
- 35 ACTUALITAT**
Dolors Bassa, Medalla del Montgrí 2018

El retrat de la memòria

Fotografies: Centre de Documentació (Museu de la Mediterrània)

La Pletera com a exemple

El territori és un dels actius més importants que tenim com a municipi. En pocs llocs es dona una confluència tan heterogènia i rica en ecosistemes com a casa nostra. No és per casualitat que pràcticament el 60 % del nostre terme es trobi protegit dins del parc natural i que només un 10 % és sòl urbà. Que això sigui així es deu a qüestions naturals, però també humanes. Les generacions que ens han precedit han sabut preservar-ne els seus valors i això ens ha fet hereus d'un tresor que tenim l'obligació de mantenir.

A Torroella de Montgrí i a l'Estartit hem estat molt sensibles amb la custòdia del territori i ens hem de sentir orgullosos d'haver estat pioners en l'aplicació de models de desenvolupament sostenible. El mateix pla general de 1983, en un entorn de creixement urbanístic desenfrenat arreu, va néixer amb aquest esperit proteccionis-

ta i de contenció, fruit dels principis progressistes del primer ajuntament democràtic

En aquest context històric, també cal remarcar la importància que van tenir les primeres normes de protecció de les illes Medes per part de la Generalitat, l'any 1983, a proposta de l'Ajuntament. Això va permetre la recuperació espectacular del seus recursos biòtics i fixar les bases per desenvolupar un nou model de política turística local, basat en la sostenibilitat, el territori i la cultura. Més tard, l'aprovació el 2010 de la llei del Parc Natural, ha estat un pas més en aquest camí.

El canvi més rellevant pel que fa a la gestió territorial es va concretar amb la revisió del pla general de 2002, que va ser distingit amb el Premi Catalunya d'Urbanisme per formular, sobretot, un model que tenia en el medi ambient i el paisatge els

seus eixos vertebradors, sense oblidar la resta d'usos, especialment l'agrícola, el recreatiu i el turístic. Va ser en aquest pla quan es va prendre la valenta decisió de desclassificar la inacabada urbanització de la Pletera i quan es van fixar les bases per a una possible desurbanització i regeneració de l'espai, projecte que finalment hem fet realitat amb el Life Pletera (2014-2018).

La Pletera és l'exemple més clar de la manera que tenim al nostre municipi d'entendre la gestió del territori i ha servit per demostrar que amb voluntat és possible revertir alguns errors de planificació del passat i retornar a la natura el que és seu. No ha estat fàcil, però a hores d'ara podem gaudir plenament d'un espai natural d'alt valor que també serà un recurs econòmic al servei del model de turisme sostenible que estem implementant.

Perquè *El Montgrí* sigui una revista viva i dinàmica, feta pel i per al poble, us necessitem a vosaltres. Per això posem al vostre abast aquesta bústia electrònica perquè ens poseu al dia de tot allò que es cou al municipi.

La revista és vostra.
Impliqueu-vos-hi!

revistamontgri@torroella-estartit.cat

Mots torroellencs i curiositats dialectals

Escriu: Pàngel Martín

ESCARQUILLAT

Adj. Eixerit, espavilat. Trempat.

ESCALLIMPANTES

Veure d'escallimpantes: veure algú o alguna cosa massa fugaçment.

ESCALLIMPAR

1- Tocar superficialment:

"Al sortir corrents m'he escallimpat amb la porta i m'he foradat el jersei".

2- Veure ràpidament quelcom que passa o fuig:

"Vaig escallimpar el lladre quan marxava però no el vaig reconèixer".

ANSAT

Olla petita amb una sola ansa.

Aquesta secció pretén recollir alguns mots propis dels torroellencs amb la voluntat de salvaguardar-los. Des d'aquí, us instem a participar-hi amb aportacions al correu de la revista. Moltes gràcies!

CONCA

Recipient portàtil rodó destinat a contenir aigua, emprat per a rentar els plats, els peus, etc.

MENARGUES

Deixat, mancat de polidesa en el vestir. Més aviat té el sentit de deixat en les coses, descuidat en les formes, l'ordre o l'agencament de les coses.

ESCADALL

1- Instrument que consta d'un plom posat a l'extrem d'un cordill, que serveix per a determinar la pregonesa del mar, d'un riu, etc., en un punt determinat.

2- Acció d'escandallar.

3- Determinació del valor, de la qualitat, etc. d'una mercaderia agafant-ne mostres i generalitzant-ne els resultats. Inventari, comptar a ull, fer un escandall.

L'Ajuntament incorpora la salut pública com a eix transversal de la gestió municipal

El dia es fa més curt, la nit més llarga, deixem enrera l'estiu... Aprofitem-ho per fer salut!

Escriu: Revista El Montgrí

Conscients que la salut pública no depèn exclusivament del sistema i dels recursos sanitaris, l'Ajuntament s'ha proposat posar en marxa accions concretes que permetin incrementar el nivell de qualitat de vida i benestar del nostre municipi. El primer pas consisteix en l'elaboració d'un Pla municipal de salut, que s'està fent amb el suport de Dipsalut i la Càtedra de Promoció de la Salut de la Universitat de Girona, en el marc d'un pla pilot a les comarques gironines.

Els experts assenyalen que la salut d'una població depèn en un 80 % de factors aliens a l'àmbit estrictament sanitari o assistencial. Hi intervenen factors estructurals i ambientals, com ara l'educació, la seguretat, l'entorn, els estils de vida, l'alimentació o l'oferta cultural, per citar-ne alguns exemples. Per aquest motiu, una política de salut pública eficaç ha de tenir de compte molts àmbits en els quals incidir.

En el darrer segle ha augmentat molt notablement l'esperança de vida per qüestions relacionades amb la millora de les condicions d'higiene, alimentació, habitatge, treball i recursos sanitaris. Però, no obstant això, la salut pública també té en compte variables que van més enllà de l'allargament de la vida i que estan relacionats amb la qualitat física i emocional de les persones.

A Torroella de Montgrí, l'Ajuntament vol esdevenir un promotor

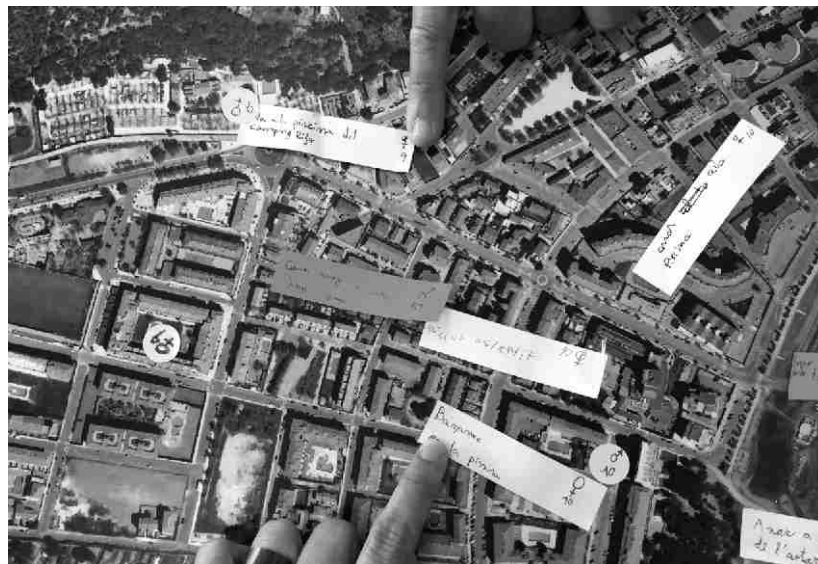
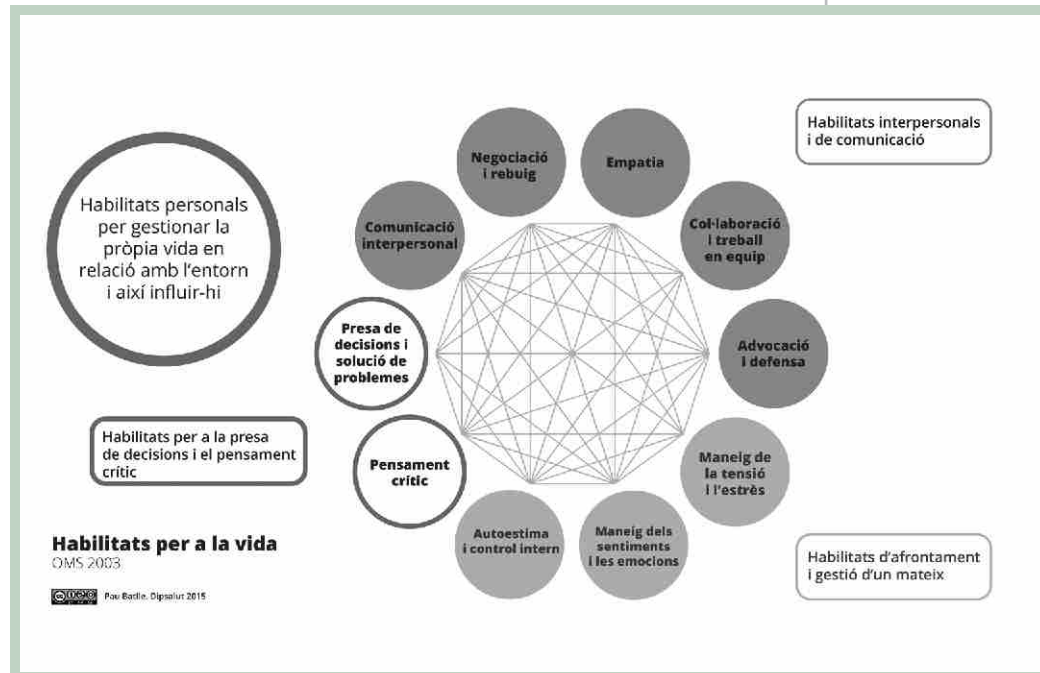

actiu de la salut pública i per això ha engegat la redacció d'un Pla municipal de salut. Es tracta d'un eina de planificació i gestió de les accions a desenvolupar per a la protecció i promoció de la salut, a través de la intervenció en els estils de vida i els factors mediambientals que hi intervenen. És un procés de planificació transversal i participatiu, que implica totes les àrees de l'Ajuntament i entitats relacionades amb la salut.

El pla prioritzarà, ordenarà i planificarà les accions relacionades amb la salut local, a fi de promoure el benestar físic, social i emocional de la ciutadania des d'una perspectiva transversal. També coordinarà els diferents agents i recursos del territori que impacten en la salut.

El procés d'elaboració es va iniciar el maig de 2017. En una primera fase, es va centrar en la detecció d'agents i la formació del grup motor que ha de tutelar tot el procés. Aquest any s'està portant a terme la fase de diagnòstic de la realitat municipal, que s'ha distribuït en 5 àmbits d'anàlisi, basats principalment amb els determinants de la salut, que són els següents: estat de salut, estil de vida, factors socials i econòmics, desenvolupament personal, i medi i entorn. Tot això, prenent una especial atenció amb la detecció de les desigualtats de salut, i sense oblidar el lligam amb l'agenda mundial de la l'ONU i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Amb aquest document, l'Ajuntament també dona compliment al compromís, adoptat en el Consell Municipal de Salut, d'elaborar un estudi que serveixi per concretar quin perfil de salut local hi ha i prioritzar, per consens, les línies d'acció que han d'orientar les polítiques de salut pública del municipi durant els propers anys.

Pla pilot

El pla forma part d'un pla pilot que coordinen Dipsalut, l'organisme de salut de la Diputació de Girona i la Càtedra de Promoció de la Salut de la UdG. Es vol definir un model i una metodologia d'elaboració de plans municipals de salut que després es pugui posar a disposició de tots els ajuntaments de les comarques gironines que hi estiguin interessats. Aquest model està alineat amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides. Aborden, de manera interconnectada, els que es consideren temes clau per aconseguir un desenvolupament sostenible. Aquestes temàtiques són, entre altres, la pobresa, la fam, la pau, la salut, l'educació, les desigualtats, la inclusió, la prosperitat econòmica, la protecció del planeta, la lluita contra el canvi climàtic, les ciutats i els territoris, l'energia, el consum i la producció sostenibles i la governança.

▲ Alicia González

Escriu: Sílvia Yxart

Alicia González,

nova directora del Centre d'Atenció Primària de Torroella de Montgrí.

Alicia González va assumir el càrrec de directora de l'Àrea Bàsica de Salut de Torroella de Montgrí el juny de 2016, després d'haver-hi treballat des que es va inaugurar el 1993. Nascuda a Barcelona, va estudiar-hi la carrera i, després de fer els quatre anys de residència de Medicina Familiar i Comunitària a l'Hospital J.Trueta, va passar a treballar a Torroella. Ara, des de la perspectiva del nou càrrec, elogia l'actual forma d'operar de les ABS i assenyala els bons indicadors de qualitat de la nostra, tot i que es mostra preocupada per l'envelliment de la població i el perill de l'immobilisme social davant de les retallades en la sanitat pública catalana.

Ha canviat molt la figura del metge rural amb l'entrada en funcionament de les Àrees Bàsiques?

El metge d'ara té moltes més competències tècniques. A banda de tenir l'avantatge de treballar en equip i sumar forces. A més a més, treballem coordinats amb els especialistes hospitalaris, amb la qual cosa hi ha continuïtat assistencial. Però no som tan accessibles com els metges abans, que vivien a la població on exercien i estaven disponibles les 24 hores.

A banda de l'atenció mèdica, quines altres tasques realitzeu?

Activitats a la comunitat, formació, recerca, docència... Heu de tenir en compte que a Torroella

som Unitat Docent, és a dir que formem metges i infermers especialistes i acollim estudiants de medicina que fan el rotatori.

Què implica ser Unitat Docent?

Passar un procés exigent d'acreditació, tan del centre com dels professionals docents, per poder garantir la formació integral d'un metge o d'un infermer especialista en Medicina Familiar i Comunitària. I aquesta acreditació es revisa anualment. Això vol dir que hi ha un seguiment i que els docents hem d'acreditar hores de formació en docència, en clínica i en recerca.

Als pacients els ha d'amoïnar si els atén un metge resident?

Al contrari. Ara no es pot treballar a l'atenció primària si no tens un

títol d'especialista. És el que la gent coneix com la via MIR. No són estudiants de medicina, són metges. Tenen una llicenciatura de sis anys i estan fent quatre anys de formació especialitzada amb un contracte laboral i un tutor assignat per obtenir el títol d'especialista en Medicina Familiar i Comunitària.

Quina recerca es fa...

Fem recerca pròpia i presentem treballs d'investigació a congressos. L'any passat ens van donar la beca de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques per un estudi-intervenció sobre l'ús racional dels antibiòtics i el premi al millor pòster per un estudi d'anti-coagulació. Quant a vacunació, en l'àmbit d'infermeria també estem fent moltes coses. La recerca forma part de la nostra formació, els residents no poden aprovar si no presenten un treball de recerca tutoritzat pels docents. I aquest any inclòs els nostres residents també han aconseguit premis.

Quins plans de salut teniu endegats?

Com totes les ABS, el Pla estratègic de salut, on actualment es prioritza l'atenció al pacient crònic Complex. I, en el cas concret de Torroella, formem part del Consell Municipal de Salut, liderat per DipSalut, que està en procés d'elaborar un diagnòstic de salut de la població de Torroella per establir prioritats d'intervenció poblacional.

S'ha posat més èmfasi a la pedagogia i a la prevenció?

L'evidència científica ha establert que els sistemes sanitaris només tenen un impacte del 20% en la salut de les persones. Un 65% de l'estat de salut ve determinat per hàbits de vida i condicions ambientals i estructurals. És per això que en el Pla estratègic de salut, el concepte de salut s'ha incorporat en totes les polítiques. L'objectiu és la prevenció i el manteniment de la salut, cosa que inclou la implantació d'hàbits de vida saludable, campanyes de vacunació, consells per evitar emmalaltir i programes de diagnòstic precoç d'algunes malalties.

Per què s'insisteix tant amb el tema dels antibiòtics?

Perquè es tracta d'una alerta mundial liderada per l'OMS, que adverteix que si seguim amb l'actual mal ús de les indicacions en el tractament antibiòtic, el 2050 aquesta serà la primera causa de mort a tot el món.

Hi ha malalties que us preocupen de cara al futur...

S'ha avançat molt en malalties com el càncer, però en canvi els sistemes de salut actuals no estan preparats per a l'atenció de l'envelliment de gran part de la població, ni per abordar de forma proactiva les patologies que s'associen a l'envelliment. Aquest canvi de paradigma obliga a un replantejament de tot el que s'ha fet fins ara.

Quin?

Actualment gestionem de manera diferent les visites. Afavorim l'accessibilitat a la consulta del professional referent. Es dona facilitat de visita en 24-48h i es gestiona la demanda per poder assumir les urgències mèdiques i les visites no demorables. Davant d'una població cada vegada més envellida, que està previst que usi molts recursos, s'ha de deixar de perdre temps en coses que no tenen un valor afegit i començar a fer-ne que en tinguin. Per exemple, actuar d'una manera proactiva amb la gent gran i intentar que els metges es dediquin a atendre patologia aguda i tractament de

la complexitat amb el suport dels infermers que també passen a fer un seguiment de les malalties cròniques estables i promoure l'activitat assistencial fora de les Àrees Bàsiques.

A les cases?

Sí. Tenim uns bons indicadors de qualitat aquí a Torroella. Hi ha una comparativa entre tots els hospitals i les Àrees Bàsiques de Catalunya. Un exemple és l'índex d'hospitalitzacions potencialment evitables (HPE). Es fa una mitja entre tot Catalunya, agafant diagnòstics i envelliment i es mira quina és la morbiditat d'una població i s'estandarditza. Per posar un exemple: en aquesta població quantes hospitalitzacions està previst que hi pugui haver? Si estàs per sota d'1, vol dir que estàs a un molt bon índex i si estàs per sobre, és que hi ha marge de millora. Nosaltres tenim un índex d' HPE inferior a 1, per tant estem molt bé. I aquest seria el plantejament del Pla estratègic: conèixer quants pacients amb casos complexos tenim, individualitzar el seu maneig i garantir la continuïtat assistencial.

Com?

Hi ha un protocol de suport a l'alta. Quan hi ha un pacient que està donat d'alta i que compleix uns criteris de complexitat, es fa un avís a l'ABS perquè en faci un seguiment. Això significa fer una visita entre 24 i 48h després de l'alta, que quan surti de l'hospital i vagi a casa no es descompensi, que s'hagi pres bé la medicació i que hagi entès bé les pautes. La veritat és que des que hi ha aquest programa, s'han reduït els reingressos.

L'estat de salut del municipi és bo?

En tota l' ABS tenim 106 pacients amb atenció domiciliària i 400 pacients amb patologia crònica complexa, d'una població atesa assignada de 14.000 persones. A falta d'un diagnòstic de salut comunitària, que està en procés, no hi ha cap malaltia que destaquin per sobre de les altres. El que ens preocupa, amoina a tot arreu, que és l'envelliment de la població. Aquí amb un agreujant, sí, els estrangers de

les urbanitzacions, que s'estan fent grans, no els coneixem, no parlen l'idioma i viuen aïllats sense xarxa familiar.

Era necessària l'entrada en funcionament del nou CAP de l'Estartit?

Tenir un nou edifici era imprescindible perquè l'antic no oferia les condicions estructurals necessàries per donar un servei de qualitat.

Té futur la sanitat pública catalana?

No ho sé... A vegades tinc la impressió que no hi ha voluntat política i que la població tampoc és conscient d'aquest bé que tenim.

Per què?

Perquè n'estem abusant i malbaratem recursos utilitzant-la com un bé de consum i no sortim al carrer quan es posa en perill. Es tracta d'un sistema de sanitat molt accessible i de molta qualitat. Hauríem de ser molt responsables amb el que tenim i resulta que anem al metge per qualsevol cosa i no som conscients que els recursos són limitats. Cal recordar que no hi ha ningú que es pugui pagar una teràpia per al càncer o un trasplantament de cor... Durant uns anys hi va haver molts recursos i es va crear una dinàmica que ara és insostenible.

També deu tenir-hi influència la indústria farmacèutica...

Hi ha hagut molta pressió, tot i que actualment, en l'àmbit dels professionals que treballen en el sistema públic, s'ha anat perdent. Ara, en l'àmbit macroeconòmic i de la medicina privada encara mou molt els fils. És una indústria molt rentable.

Per acabar, algun consell de bones pràctiques?

Dieta mediterrània, ingesta abundant d'aigua, exercici físic moderat a primera hora del matí o a última hora del vespre. Aprofitar els moments de temps lliure per cultivar les relacions personals i evitar el consum de tòxics.

Ruta a Cala Pedrosa

Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter

Text i fotografies: Sílvia Yxart

Per poder iniciar la ruta a **Cala Pedrosa**, cal que accedim a la **Muntanya Gran** per la carretera asfaltada que duu al **Càmping L'Estartit**. Si ho fem amb el cotxe i a l'època estival ens trobarem que en arribar a l'alçada del càmping el pas quedarà tallat al trànsit. El millor és que aparquem allà i seguim pujant pel carrer asfaltat a peu. La primera aturada la podem fer a l'anomenat **Salt de l'Euga**, antic salt d'aigua que corria pel torrent d'en Planes i que avui s'ha convertit en un mirador excepcional sobre l'Estartit i les Medes.

A continuació, seguirem l'ascens per l'asfalt a l'ombra d'una bonica pineda de pi blanc que, en dies calorosos, pot fer-se acompanyada del cant de les cigales. Tot i que aquesta primera pujada pot desanimar els que estiguin menys en forma, val a dir que les següents són menys enfilades. Així que no desespereu que, un cop superat aquest primer tram, de seguida trobareu l'encreuament que assenyala el camí a la **Cala Pedrosa**.

De fet, és en aquest punt on deixem l'asfalt i comencem la ruta. Destaca el contrast de vegetació entre la pineda de pi blanc de la fondalada, més arcerada, humida i amb sòl fèrtil, i la màquia arbustiva de l'altiplà.

Uns 700 m més endavant, podem gaudir de les vistes de la costa escarpada de l'Estartit amb el Cap de Creus de fons, mentre abandonem la pista pedregosa per agafar un sender en fort descens que en pocs metres ens condueix a la **Cova de l'Avi Company**. Seguint per aquest mateix sender, confluïrem en un còrrec que ens durà per un bosc paradisiac, d'allò més fresc,

▲ Salt de l'Euga

▲ Trencant de Can Mascort

▲ Sender de la ruta

▼ Cova Avi Company

tranquil i agradable fins a la **Cala Pedrosa**.

Si hi anem de bon matí o fora de temporada, gaudirem en solitud d'aquesta cala encisadora. Arrecerada, amb aigua clara i cristal·lina, ens sedueix i, mentre gaudim de la contemplació a l'hivern, no podem defugir les ganes de banyar-nos-hi a l'estiu.

La tornada es pot fer pel mateix camí. No obstant això, penseu que el que heu baixat ara toca pujar-ho, per tant s'han de salvar 150 m de desnivell fins a l'altiplà, que no és poca cosa. Per tant, us recomanem que abans d'arribar a l'altiplà feu un petit descans per admirar el paisatge. Gaudiu de les vistes a la **Foradada** i el **Cap Castell** en primer terme i el **Parc Natural del Cap de Creus** al fons. I un cop a l'altiplà, agafeu la pista ampla que, entre garrigars i pinedes, ens duu fins a l'encreuament del camí d'anada. Un cop allà, seguïu en sentit contrari fins al punt de partida.

▲ El descens

▼ Últim tram

09

▼ Cala Pedrosa

FITXA TÈCNICA

Temàtica:

Activitat: A peu

Dificultat: Mitjana

Longitud: 5 km

Durada: 1h 35'

Desnivell positiu: 305 m

Troba la ruta a: <http://www.naturalocal.net>

CONSELLS

Traçat

Ruta amb punts sense cobertura. Fer la ruta OFF-LINE. Alternem pista i corriols força pedregosos. En alguns trams les marques blanques i verdes de sender local ens ajudaran a seguir el camí. Pujades i baixades curtes però fortes.

Precaucions

Porteu força aigua, sobretot a l'estiu. Espadats amb alçades considerables. Hi ha molts corriolets que ens acosten al marge del penya-segat. Precaució!! Respecteu les propietats i el medi en general. Som en un Parc Natural. Vigileu amb les torçades de peu en els camins pedregosos.

Indumentària

Dur calçat còmode i adherent. Protecció solar o pel vent si hi ha temporal. Càmera fotogràfica. Menjar per fer un àpat a mig camí, abans de tornar.

Xibeques del Cau

Xibeques del Cau va néixer el 2002 amb la intenció d'aglutinar totes les dones de la vila i l'entorn per fer-les més visibles dins la societat. El Racó de Rialles neix l'octubre del 2017 com a secció de les Xibeques amb la intenció de crear vincles entre les famílies del poble.

Text: Agnès Santos Julià · **Fotografies cedides per les entitats**

Les **Xibeques del Cau**, l'associació de dones per excel·lència de Torroella de Montgrí, pretén aglutinar totes les dones de la vila i l'entorn, fer-les visibles dins la nostra societat, agrupar les seves necessitats i complir les tasques que elles mateixes s'assignen. Després de fer alguns sopars de dones van decidir organitzar-se com a associació per tenir una entitat que les representés. Des de llavors han tingut dues presidentes: la **Montserrat Junqué** i actualment la **Gemma de Luna**. Sempre trobant-se a Casa Pastors, s'organitzen en reunions de junta i assemblees i són una entitat del poble i per al poble. El nom de l'agrupació també té una història: "Tal com molt bé explica la Montserrat Junqué i com mantenim imprès en la butlleta d'inscripció, "xibeques" és el nom que es

dona a les òlibes a l'Empordà, l'òliba és l'única au rapinyaire que es diu en femení, i "del cau" perquè totes les persones de la zona esdevenim del Cau del Duc."

La **Gemma de Luna**, presidenta de les **Xibeques del Cau**, i l'**Ona Soler**, representant del **Racó de Rialles**, parlen d'aquestes dues associacions. L'una fa 15 anys que existeix i l'altre tan sols uns mesos. Les dues entitats estan formades per gent amb inquietuds, activa, amb objectius, gent del poble i coneixedora de les mancances per ser una vila inclusiva.

Enguany, les Xibeques celebren 15 anys. La presidenta avalua l'evolució de l'entitat i considera

01) Xerrada de Dolors Bassa al Museu de la Mediterrània · 02) Activitat del Racó de Rialles · 03) Recital de poesia a La Sala

Museu de la Mediterrània

▲ Curs d'escriptura

que han fet molta feina, però creu que la tasca de la dona i la seva visibilitat encara està lluny de complir-se. La missió que promouen és ferma: *“El nostre principi sempre ha estat treballar per la dona i ampliar-ne els horitzons, sempre segons les demandes que ens han anat fet durant els anys. Hem volgut donar acompliment a les propostes que ens han anat arribant i han estat al nostre abast. També hem fet altres projectes com un menjador social, i un lloc d'acollida per a dones sense recursos.”*

Tot i ser una entitat de i per a les dones, es va fer un manifest inclús d'homes i dones. S'hi organitzen des de tallers d'escriptura, presentacions de llibres, classes de dansa, classes de ioga, xerrades o

recitals de poesia a viatges en grup i sortides culturals. Alhora van convocar el Premi Càlam d'escriptura. I per la fira de Sant Andreu, fan “tastets eròtics”.

A la vegada, actuen quan alguna dona del poble pateix violència masclista. La Gemma explica: *“Hem donat molt de suport a les dones que han estat i estan sota la violència masclista i els hem fet un gran acompanyament, tant a jutjats com a Mossos com a la recerca d'advocats d'ofici; els hem ajudat a gestionar paperassa i a fer papers per demanar ajuts socials.”* Per aquest motiu les Xibeques han proposat un projecte d'acompanyament que demana un treball en xarxa de les taules d'igualtat i de salut comptant amb la ciutadania en general.

▼ Un dia d'activitats al Racó

El Racó de Rialles

Segons la Gemma, **el Racó de Rialles** *“és una nova aportació a l'associació, un aire nou i fresc, que té la seva autonomia dins l'entitat.”* **El Racó de Rialles** neix l'octubre del 2017 i s'integra en aquesta entitat històrica del municipi, amb la idea de teixir xarxes entre les famílies del poble i que els pares i mares puguin fer qualsevol de les activitats que es plantegin amb els infants. El motiu que va dur a la seva creació era poder trobar un lloc on fer ioga amb nadons, però la idea era que s'acabés desenvolupant en un espai de trobada per famílies del poble.

L'**Ona Soler** explica que elles voldrien un centre cívic perquè s'hi poden fer activitats per totes les edats. Ara han començat per aquí perquè és la situació en la qual es troben, però diu: *“Els nostres fills aniran creixent, els nostres interessos aniran canviant i el Racó de Rialles es transformarà.”* Actualment són 45 famílies que s'autogestionen i es reuneixen a l'escola bressol Petit Montgrí. Des de l'octubre es troben cada dimarts i un dissabte de cada mes fan una activitat. Han fet tallers sensorials, *mamifit*, mercat d'intercanvi de roba, xerrades, dinars, música en família, tallers de plastilina, manualitats, taller de trenes africanes, art teràpia, dansa amb família i taller de capgrossos, entre d'altres. També busquen apropar-se al poble i que els nens en coneguin la història. Segons l'Ona, *“El Racó s'ha convertit en un actiu de salut emocional.”*

Desurbanitzar, restaurar i sensibilitzar

El projecte Life Pletera ha representat una ambiciosa i molt innovadora iniciativa de desurbanització i restauració ambiental, que ha donat resposta a una vella aspiració del territori. Ha permès retornar a la natura un espai d'altíssim valor mediambiental, emplaçat al Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, que va ser parcialment urbanitzat a finals dels 80. Hi ha pocs precedents similars a Europa, la qual cosa el fa un projecte pràcticament inèdit.

Textos Jordi Gamero i Silvia Yxart

El seu desenvolupament ha estat un exemple d'intervenció multidisciplinari, que ha permès incidir en aspectes molt diversos i de màxim interès públic, com són la lluita contra el canvi climàtic (increment del nivell del mar i major freqüència de pertorbacions intenses), la preservació

de la biodiversitat, la recuperació de zones humides o la contribució al desenvolupament d'una nova manera d'entendre la gestió del territori.

El projecte ha fet possible recuperar la plena funcionalitat ecològica de la Pletera i ha garantit que les entrades d'aigua i de

nutrients i les relacions entre les espècies es donin de manera natural.

La seva execució també permet que aquest àmbit del nostre litoral es converteixi en un potent pol d'atracció ecoturística i, per tant, en una eina de dinamització econòmica local del territori.

A banda de les obres de desurbanització i restauració ambiental, s'han destinat molts recursos a tasques de sensibilització i divulgació, per millorar la percepció social que hi ha de les zones humides. Això està relacionat amb un dels objectius estratègics del Life Pletera: demostrar que en una zona amb tanta pressió urbanística encara és possible la restauració de zones alterades i la recuperació de la seva plena funcionalitat ecològica.

Breu cronologia història de la recuperació de la Pletera

1967 · Primera qualificació de la Pletera com a sòl urbanitzable al Pla General.

1978 · S'aprova el Pla Parcial de la Pletera que precisava i desenvolupava les disposicions del Pla General. En ell, es planificava l'edificació de tota la primera línia de mar, des dels Griells fins a la desembocadura del Ter, en una profunditat cap a l'interior d'uns tres quilòmetres. Un pla molt polèmic, que va generar una forta oposició local. Abastava una superfície total de 713.609 m², dels quals se n'urbanitzarien 694.881 m², la qual cosa significava una ocupació del 97% del sòl. S'hi podrien ubicar 12.700 habitants sota un model d'urbanització naturista de ciutat jardí extensiu. No obstant això, no es va arribar a desenvolupar.

1979 · L'arribada dels ajuntaments democràtics va plantejar la revisió del Pla General que es va aprovar definitivament l'any 1983. Hi continuava vigent el Pla Parcial la Platera, però amb una gran reducció de la superfície urbanitzable: s'edificarien set illes, amb una longitud d'entre 800 i 1.000 metres al llarg de la línia de mar, entre els Griells i la bassa del Fra Ramon, amb una primera franja de 150 metres de zona natural i seguidament uns 300 metres d'edificacions, on hi cabrien 655 habitatges unifamiliars, juntament amb equipaments i zones verdes donant cabuda a unes 3.000 persones aproximadament. La seva desqualificació total havia estat impossible degut als drets de la propietat adquirits amb el darrer pla general.

Anys 80 · El moviment social de debat i lluita davant la pèrdua de patrimoni natural i la seva substitució per urbanitzacions, hotels i desenvolupament turístic van portar el 1983 a l'aprovació de

la llei de declaració del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà i el 1985 de la Llei d'Espai Natural de Catalunya.

1987 · Es va iniciar l'execució del Pla Parcial de la Pletera. Els treballs de rebliment de la maresma per aixecar la cota topogràfica, la urbanització dels carrers i la construcció de 86 habitatges al primer sector. Hi va haver intents d'entitats ecologistes, com la Cabra d'Or, d'aturar les obres, però els treballs van continuar.

1988 · Es van començar a ocupar els primer habitatges. No obstant això, el 1989 els promotors van aturar les obres i van deixar el procés inacabat. Possiblement pel poc èxit en la venda de la promoció d'habitatges i els nombrosos encàrrecs que li arribaven en aquell moment del projecte d'urbanització de Barcelona92.

Anys 90 · L'Ajuntament es va plantejar recuperar una part de la zona. El setembre 1995 l'Ajuntament de Torroella va executar els avals de la promotora Residencial Marina S.A, com a garantia per la finalització de les obres d'urbanització i el juny de 1996 va intentar protegir tot el possible. Es van buscar formes legals des de la Generalitat, però no va donar resposta degut a l'elevat cost de les indemnitzacions. La solució va passar per la desclassificació dels terrenys en el marc de la revisió del Pla General d'Ordenació Urbana de Torroella de Montgrí, treballs que es van iniciar el maig de 1997 i es van culminar el 2002. En aquesta, es va canviar la qualificació del sòl de la Pletera, pas imprescindible per a la seva posterior desurbanització i restauració. Durant el procés de revisió del pla general, l'Ajuntament va iniciar el setembre de

1997 les negociacions amb la direcció general de Costes de l'Estat per tal de desqualificar la zona de La Platera. Les negociacions van culminar el març de 1998 i l'Estat es va responsabilitzar de la desqualificació de la zona de La Platera traçant la línia de domini públic pel darrere de la zona urbanitzable.

Posteriorment, els propietaris dels terrenys van iniciar un llarg litigi amb diverses demandes, que es van anar resolent a favor de l'Ajuntament. Una d'ells, la més importants, reclamava 29 milions d'euros d'indemnització i va ser desestimada pel suprem el juliol de 2011.

2001 · Aquest procés judicial, com tots els altres que hi ha oberts respecte de la desclassificació dels terrenys urbanitzables de la Pletera, comença amb l'aprovació dels acords de la Comissió Territorial d'Urbanisme i de l'aprovació l'any següent de la revisió del Pla general de Torroella, que canvia la qualificació del sòl urbanitzat a sistemalitoral i no urbanitzable.

2006 · La Secretaria General para el Territorio i la Biodiversidad, del Ministerio de Medio Ambiente, va encarregar a l'enginyeria ABM el projecte de restauració ambiental i l'Estat va anunciar que la desurbanització de la Pletera s'iniciaria la tardor de 2008. Però els ajustos i les retallades estatals que es van aplicar arran de la crisi van impedir que el projecte es dotés de partida pressupostària.

2013 · L'alternativa per fer possible el projecte, atès l'advers context econòmic, va passar per aconseguir un projecte Life de la Unió Europea i, finalment, aquest any va ser concedit.

La importància dels aiguamolls del Baix Ter

La Pletera forma part dels aiguamolls del Baix Ter, inclosos en el Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter (2010). Aquests aiguamolls tenen un nivell de protecció de Reserva Natural Parcial i, des del 8 de febrer de 2005, formen part de la Xarxa Natura 2000, la iniciativa política europea més important de conservació de la natura.

Des del punt de vista de la biodiversitat, els aiguamolls tenen una gran importància, perquè concentren nombrosos hàbitats i espècies, alguns considerats d'interès comunitari per la Unió Europea. S'hi poden trobar aus nidificants, migratòries i hivernals que troben refugi i aliment en aquest tipus d'hàbitat (l'ànec collverd i l'ànec griset, la polla d'aigua, el rascló, la fotja, l'agró roig, el berrat pescaire, el blauet, el balquer...) i també amfibis, rèptils i mamífers com les tortuguetes (*Troops cancriformis*), la tortuga d'estany (*Emys orbicularis*), el turó, sargantanes, serps d'aigua,

etc. S'hi desenvolupen jonqueres i canyissars, salicomars, amb presència en algunes zones de dunes mòbils —sobretot a la zona de platja— i dunes estabilitzades, i tamarius.

Antigament formaven part del mateix conjunt que els aiguamolls de l'Empordà, però la dessecació progressiva de l'espai els va convertir en dos sistemes independents. Els del Baix Ter es troben situats entre les platges de l'Estartit i de Pals, en una zona molt poblada i amb una forta pressió turística, a conseqüència de la qual han estat molt fragmentats. El passeig de la Pletera, de fet, era

una barrera física que dificultava el correcte funcionament ecològic del conjunt de llacunes.

Paral·lela a la maresma, entre aquesta i la línia de mar, s'hi localitzava una línia de dunes de gran valor ecològic que es trobava molt poc consolidada en el moment de començar les obres. Això afavoria la intrusió de sorres de platja cap a la zona de maresma, amb el perill que suposava un possible reblliment de les llacunes. Un sistema dunar de qualitat no solament és important per a la correcció de possibles dinàmiques geomorfològiques sinó també per l'interès de les comunitats vegetals que s'hi localitzen.

La situació en què es trobava la Pletera, amb l'existència d'una urbanització inacabada sobre la maresma, havia portat a la destrucció i degradació dels hàbitats, l'estructura i el funcionament de l'ecosistema natural. Tot això sumat a la presència de petits nuclis de vegetació invasora o d'espècies al·lòctones com la gambúsia, que posaven en risc les autòctones de vital importància com el fartet, entre d'altres.

▲ **Flamencs a la bassa del Fra Ramon.**
Foto: Montse Janhoer. Amics de la Fotografia de Torroella de Montgrí.

▲ **La Càtedra d'Ecosistemes Litorals Mediterranis de la UdG fa el seguiment de l'estat ecològic de les llacunes.**

Com recuperar la funcionalitat ecològica?

Amb un sistema de llacunes amb zones d'inundació permanent, interconnectades en períodes d'avingudes, però desconnectades en períodes secs, rodejades d'una ampla banda d'inundació temporal o efímera, amb vegetació de maresma associada, i un front dunar ben conservat.

- El conjunt s'ha dissenyat formant l'estructura típica de la maresma litoral en condicions naturals:

Banda de duna litoral, formada per les dunes mòbils i pel cordó dunar d'1 km aproximadament.

Banda de gradient, formada per una barreja de materials sorrencs alternats amb substrats argilosos.

Banda de llacunes, formada per una depressió que mantingui un sistema amb llacunes permanents, que serveixin com a nuclis de població de fartet (*Aphanius iberus*).

Banda de saladar, formada per maresma halòfila que permeti el sobreeiximent de les depressions d'inundació permanent.

▲ La salicornia comença a repoblar les zones de maresma recuperada. Els salicornars són un dels 198 hàbitats d'interès comunitari (HIC) definits per la Unió Europea (UE).

Finançament i execució del projecte

El desenvolupament del projecte de desurbanització i restauració de la maresma s'ha desglossat en quatre anualitats, iniciades el juliol de 2014 i que finalitzaran el desembre de 2018. La seva execució s'ha desenvolupat d'acord amb les següents fases:

- Estudis previs, procés de participació ciutadana i elaboració del projecte executiu.
- Actuació sobre el terreny per retirar la runa.
- Tasques de difusió i creació d'itineraris.
- Realització de possibles correccions o millores que es considerin oportunes.

L'execució s'ha portat a terme en el marc del programa LIFE de la Unió Europea, que aporta 1,9 milions d'euros, el 75% del pressupost complet (2,7 milions d'euros). La resta l'han aportat l'Ajuntament de Torroella de Montgrí, com a beneficiari del projecte; el Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter (Generalitat de Catalunya), la Càtedra d'Ecosistemes Litorals Mediterranis de la Universitat de Girona i l'empresa pública Tragsa, com a socis; també la Diputació de Girona com a cofinançadora i la Fundació Biodiversidad.

Desenvolupament del Projecte Life Pletera

Després d'una prova pilot feta la primavera de 2015 per avaluar científicament diversos aspectes relacionats amb la qualitat del sòl o la capacitat d'adaptació de la vegetació, el novembre del mateix any es va iniciar la fase de desurbanització i recuperació dels hàbitats naturals.

Desurbanització i retirada del passeig

Aquesta va ser la part de més envergadura i inversió del projecte, amb 1,3 milions d'euros, pràcticament la meitat del pressupost global, i es va concretar entre el novembre de 2015 i l'abril de 2017, amb diferents actuacions. Per poder crear un nou sistema de llacunes es van haver de retirar el passeig marítim (800 m), els giratoris i els carrers de l'antiga urbanització inacabada. Això va comportar el desmuntatge i retirada de la base d'escullera del vial del passeig. També es van retirar les runes, que es van abocar a l'antiga maresma per tal de pujar el nivell del sòl i protegir les construccions de la pujada del nivell de l'aigua.

Creació d'un sistema de llacunes

Creació d'un sistema format per tres llacunes d'inundació temporal amb una cota aproximada de 30 cm, intercalades amb tres llacunes d'inundació permanent amb una cota variable. S'han excavat a cotes variables amb la finalitat d'obtenir un sistema variable d'aigües temporals i permanents. Les noves llacunes es troben a la banda que havia estat ocupada pel passeig; d'aquesta manera es vol marcar sobre el terreny i recordar-ne l'existència. També s'ha adequat una nova llacuna a l'oest de la del Fra Ramon.

Durant els treballs es va comptar amb assistència tècnica i es van realitzar mostres hidrogeològi-

ques per constatar l'existència en el subsol d'una capa de material argilós i impermeable. Aquesta capa és la que limita la circulació d'aigua procedent d'aquífer, més

dolça que la que hi ha a la maresma. Mantenir alta la salinitat és essencial per a la conservació del fartet, un peix endèmic de la maresma.

◆ La creació de les noves llacunes ha estat un procés molt complex tècnicament, perquè pocs mil·límetres de diferència en la seva fondària, tenen una gran influència en el seu grau de salinitat.

Creació de la banda de maresma

A les parcel·les demolides entre els carrers, es van haver de retirar les terres existents per formar la banda de maresma. Es va recuperar la banda de saladar construint tres maresmes acabades a tres cotes diferents: maresma nord, maresma central i

maresma sud. El total de maresma ocupa 10,9 hectàrees. Al límit nord de tot el conjunt s'hi han format tres terrasses a diferents cotes, que permeten establir un espai de transició escalonat entre la zona urbana i el sistema de llacunes i maresma. L'excavació

de la maresma es va fer tenint en compte la conservació de les zones on ja estava consolidada la vegetació d'aiguamoll i es van rebaixar fins a la cota topogràfica d'abans de la urbanització les àrees on hi havia acumulacions de runes.

Rebaix de la mota de la llacuna del Fra Ramon

La del Fra Ramon és la llacuna permanent de més extensió de la Pletera i estava envoltada d'una mota de contenció que evitava el desbordament de l'aigua en moments de màxima inundació. Això n'afectava la qualitat, ja que no podia exportar la matèria

orgànica que entrava durant els temporals. Per facilitar el vessament, s'han rebaixat les motes fins a una cota d'1,10 m, excepte en el límit interior, proper al futur itinerari, on s'ha conservat la mota per evitar molèsties dels visitants. Com que la zona més profunda

de la llacuna (i la que acumula més nutrients) se situa justament en aquest límit interior, s'ha creat un sobreexidor, de cota 1 m, per garantir que la sortida de l'aigua es produeixi principalment prop d'aquesta zona més profunda.

Restauració de les dunes litorals

Restaurar el cordó dunar era un altre dels objectius del Life Pletera, ja que el procés degeneratiu afectava de forma important l'estabilitat del conjunt. La degradació s'incrementava en episodis de temporal de mar intensos i la recuperació i consolidació geomorfològica del sistema platja-duna ho podia frenar.

La presència d'un cordó dunar ben consolidat és molt important per al conjunt del sistema litoral, ja que evita l'entrada d'acumulacions de sorra a la marisma i la regressió de la platja. Les actuacions de millora han estat executades directament pel Parc Natural. S'ha actuat en una franja d'aproximadament 1 quilòmetre de longitud, amb una amplada variable d'entre 15 i 25 metres.

A més a més, la Unió Europea considera els sistemes dunars Hàbitats d'Interès Comunitari (HIC), qualificació dins la qual s'inclouen hàbitats amenaçats de desaparició. I és que, cal tenir en compte que l'ecosistema dunar

representa un dels darrers testimonis dels ambients litorals sorrencs de caire natural de les nostres costes. Són un ecosistema molt valuós ja que té una presència extremadament reduïda al Mediterrani. Es tracta d'ambients molt fràgils que avui dia es troben perillosament amenaçats. A més d'una vegetació molt especialitzada, amb plantes adaptades al sòl sorrenc, la sequedat i l'alta salinitat, s'hi troben multitud d'insectes, alguns rèptils i diferents espècies d'ocells insectívors.

No es tracta de preservar aquests ambients tan sols per conservar-ne la bellesa i salvar-los de la desaparició, sinó també per les funcions que desenvolupen en la

protecció i conservació de les platges i en l'apantallament i suavització dels vents i aerosols marins. Els cordons dunars litorals protegeixen de l'erosió el front costaner, n'estabilitzen el perfil i atenuen l'acció erosiva dels temporals.

No cal oblidar, tampoc, l'elevat valor estètic i paisatgístic que tenen, ja que configuren un paisatge amb un gran valor identitari, a causa de la seva singularitat. Fet que al mateix temps reforça l'atractiu turístic del nostre litoral. La seva protecció i posada en valor és una prioritat per a l'Ajuntament de Torroella de Montgrí i per als responsables del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter.

▼ Els cordons dunars litorals protegeixen el front costaner de l'erosió, estableixen el seu perfil i atenuen l'acció erosiva dels temporals.

La Pletera, un reducte a Europa d'Hàbitats d'Interès Comunitari

Més de la meitat de la maresma de la Pletera, concretament el 58,7%, unes 35 hectàrees, estava ocupat per Hàbitats d'Interès Comunitari (HIC) abans d'iniciar-se el Life Pletera. La resta, fins arribar a les prop de 60 hectàrees de l'àmbit d'actuació, estava ocupat per les terres de reblliment, el passeig i els carrers de la urbanització. Amb la finalització d'aquest projecte, la pràctica totalitat de la superfície de la Pletera acollirà algun dels hàbitats HIC, la qual cosa indica l'elevat valor ambiental d'aquesta innovadora actuació.

El concepte d'hàbitat es refereix a l'espai que conté les condicions adequades per al desenvolupament de la vida d'una espècie o comunitat. L'any 1992, la Unió Europea va aprovar la Directiva 92/43/CEE del Consell de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora silvestres presents al territori europeu, en la qual es definien els Hàbitats Naturals d'Interès Comunitari (HIC).

Característiques dels Hàbitats d'Interès Comunitari (HIC)

- Que estiguin amenaçats de desaparició en la seva àrea de distribució natural.
- Que tinguin una àrea de distribució reduïda a causa de la regressió de les poblacions.
- Que siguin exemples representatius d'una o diverses regions biogeogràfiques presents a la Unió Europea, és a dir, l'alpina, l'atlàntica, la continental, la macaronèsica, la mediterrània, la boreal o la pannònica.

De les superfícies ocupades per Hàbitats d'Interès Comunitari, a la Pletera, el 52,33% correspon a aigües salobres sense vegetació o vegetació halòfila (adaptada a elevades concentracions de sal) amb diferents nivells d'inundació, totes elles comunitats directament relacionades amb les llacunes costaneres.

La zona de la Pletera té, per tant, una gran importància perquè és representativa dels hàbitats lacunars costaners mediterranis. L'interès dels seus ecosistemes costaners salobres es fa més evident quan s'analitza la distribució d'hàbitats al llarg de la costa mediterrània espanyola. Aquestes llacunes són molt escasses i, generalment, de poca extensió. A la costa mediterrània francesa són molt més abundants i, sobretot, molt més extenses. Són els Etangs, que ocupen la major part de la costa des de la Camarga fins a Canet. No obstant això, aquestes llacunes del litoral francès tenen característiques diferents, perquè en general tenen major connexió amb el mar, en alguns casos de forma permanent, de manera que el grau de confinament és molt menor. És el mateix que passa amb el Mar Menor a Múrcia, la llacuna costanera salobre de majors dimensions que hi ha a la costa mediterrània espanyola.

Cal destacar que les maresmes són els ecosistemes més rics i productius del planeta per la seva gran biodiversitat. Malgrat això, en els darrers 50 anys, a la península ibèrica n'han desaparegut més del 60% tant pel desenvolupament urbanístic com per la seva substitució per zones de conreu o per la creença que eren zones sanitàriament perilloses.

Des que es va crear el Parc dels Aiguamolls de l'Empordà, l'any 1983 (quan els aiguamolls del Baix Ter en van quedar fora), la superfície de zones humides s'ha reduït d'un 40%. Per això, la restauració de les maresmes de la Pletera representa una important contribució a la recuperació d'un dels ecosistemes més valuosos i fràgils del nostre territori.

Hàbitats d'Interès Comunitari (HIC) de la Pletera

- Llacunes litorals (Hàbitat d'Interès Comunitari Prioritari).
- Comunitats de salicornia i altres plantes anuals, colonitzadores de sòls argilosos o arenosos salins.
- Matolls halòfits mediterranis i termoatlàntics.
- Prats i jonqueres halòfits mediterranis.
- Dunes movents embrionàries.
- Dunes mòbils del cordó litoral, amb borro.
- Dunes litorals fixades, amb comunitats de *Crucianellion maritima*.
- Dunes amb prats d'anyals dels *Thero-Brachypodietalia*.

Imatges

La recuperació d'espècies d'aquests hàbitats

Amb la restauració d'aquests hàbitats naturals estem reforçant la recuperació d'espècies autòctones com el corriol camanegre, una au amenaçada a Catalunya, que nidifica directament sobre la sorra de la platja o en maresmes amb poca vegetació, i el fartet, un peix endèmic de la mediterrània que es troba en perill d'extinció pel continuat dessecament de maresmes per a usos urbanístics i turístics.

El corriol camanegre, au amenaçada a Catalunya

Les poblacions del corriol camanegre s'han vist molt reduïdes les darreres dècades per la freqüentació i ocupació del litoral. La restauració dels sistemes litorals i la limitació d'accés a determinades zones de la duna litoral i de l'interior de les llacunes n'afavoreixen la població, segons els censos que realitzen els tècnics del Parc Natural de Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter.

Actualment, a la Pletera hi ha unes 6 femelles reproductores i en tota la badia n'hi ha 12 d'identificades. El 2012 aproximadament es varen censar 2-3 femelles reproductores, per tant la població pràcticament s'ha triplicat i es constata la importància d'aquests treballs de recuperació del cordó de dunes litorals, l'abalisament dels sectors més fràgils i l'adopció de nous sistemes de neteja no mecànica de les platges, coordinada des del Parc Natural, en col·laboració amb els Ajuntaments de Torroella de Montgrí i Pals.

Els tècnics han confirmat que la Pletera ha passat de ser un punt d'alimentació d'estiu a ser el punt més important de cria i alimentació del Baix Ter. Les llacunes són molt productives per als corriols i tenen zones per criar al costat, com motes, clarianes, llims secs i la platja. Antigament es parlava que hi havia unes 15 parelles a tot el Baix Ter, xifra a la que estaria bé arribar, ara que aquesta zona es consolida com el tercer punt de cria darrere el Delta de l'Ebre (centenars) i el Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà, amb 35-40.

L'espècie utilitza per alimentar-se i reproduir-se les platges i els sectors amb dunes. Per aquesta raó, durant l'època reproductora pateix nombroses molèsties que provoquen que es perdin moltes niuades. Només a les platges més tranquil·les aconseguix reproduir-se i avui escassegen aquests indrets al litoral.

Una curiositat:

És una au que té un comportament reproductor peculiar. Les femelles es reproduïxen seguint el que s'anomena poliàndria seqüencial; és a dir, cada femella s'aparella amb un mascle (en la incubació hi participen tots dos sexes), però, un cop transcorreguts 12 dies aproximadament de l'eclosió dels ous, la femella abandona els polls i el mascle es queda amb ells per tenir-ne cura ja que, seguidament, la femella s'aparella amb un mascle diferent i repeteix el procés de nidificació.

El fartet, Espècie d'Interès Comunitari (EIC)

La recuperació de les maresmes de la Pletera també beneficia la població de fartet (*Aphanius iberus*), un peix endèmic de la mediterrània que es troba en perill d'extinció i que està considerat Espècie d'Interès Comunitari (EIC) segons la Directiva d'hàbitats i està declarat com d'alt risc d'extinció a nivell regional, nacional i internacional (Perill d'Extinció (E) en el Catàleg espanyol d'espècies amenaçades, segons el Reial Decret 139/2011, de 4 de febrer).

Viu principalment en zones de maresma, en aigües amb uns alts índexs de salinitat. El seu hàbitat es distribueix al llarg de tot el litoral mediterrani i una part del litoral atlàntic andalús, fins a les maresmes del Guadalquivir. A Catalunya, durant força anys havia quedat arraconat als dos extrems de la seva àrea de distribució, a l'Empordà i al Delta de l'Ebre, tot i que recentment ha estat reintroduït al delta del Llobregat, d'on havia desaparegut.

El dessecament de maresmes per a usos urbanístics i turístics és el principals motiu de la regressió. També hi ha influït la presència d'un altre peix, la gambúsia (*Gambusia holbrooki*) que s'adapta millor a aigües amb menys salinitat i s'alimenta dels ous dipositats pels fartets, la qual cosa en dificulta la reproducció. Es

tracta d'un peix americà molt agressiu que es va introduir als anys vint del segle XX, quan encara no estava generalitzat l'ús dels insecticides, per controlar els mosquits a les zones humides de la mediterrània.

A la Pletera existia un únic nucli de població de fartet a la llacuna del Fra Ramon, però amb el projecte Life Ter Vell-Pletera (1999-2003) es van crear noves llacunes que es van repoblar amb exemplars criats en captivitat.

Aprofitant que el Life Pletera n'ha millorat l'hàbitat, el Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter (PNMMBT) i el Centre Ictiològic del Parc Natural del Delta de l'Ebre han portat a terme un projecte de col·laboració per millorar-ne la població. El 2015 es van capturar 200 exemplars de fartet de la Pletera i es van traslladar a dues basses controlades i diferenciades del Delta de l'Ebre. D'aquesta manera es volia aconseguir que els treballs de desurbanització i renaturalització del Life Pletera no perjudicessin la comunitat de fartets establerta a la zona. Un cop traslladats al Delta de l'Ebre, els exemplars capturats s'han pogut reproduir en unes adequades condicions ambientals. El 17 d'agost del 2016 es van alliberar en una de les llacunes recuperades, mentre que al Centre Ictiològic del Delta de l'Ebre se'n van deixar més d'un centenar per donar continuïtat al projecte.

Seguiment científic de la recuperació del fartet

Tot i que el projecte Life Pletera no preveu actuacions directament relacionades amb la repoblació de les basses amb fartet, sí que inclou un seguiment de gestió de la seva població. Aquesta tasca va a càrrec del PNMMBT, un dels socis del projecte, que realitza captures amb trampes un cop l'any, concretament a finals d'estiu, coincidint amb l'època de menor nivell d'aigua i més densitat d'individus de la població. Es recullen dades biomètriques dels exemplars per analitzar la distribució de mides de la població. Amb aquest seguiment, es podrà veure si les poblacions d'aquesta espècie tenen una estructura adequada.

Altres elements derivats del Life Pletera

Gestió de residus

Tots els materials provinents de les demolicions i la retirada de runa es van anar acumulant a la parcel·la nord de l'antiga urbanització, on van ser analitzats per un laboratori homologat i processats per a la seva posterior reutilització.

En total s'han gestionat al voltant de 200.000 metres cúbics de material sense contaminants (tot-u, reble, graves barrejades amb sorres i llims, sorres amb llims, enderroc, terraplens i farcits, sorres), dels quals 41.000 s'han reutilitzat en una altra gran obra del municipi (obres al port de l'Estartit), 3.000 s'han reutilitzat en la mateixa obra, 5.000 es van reutilitzar al municipi i la resta van ser duts a centres de reciclatge. Per a optimitzar el transport i reduir les despeses, els materials s'han picat i garbellat amb una planta mòbil que s'ha situat en la primera parcel·la, juntament amb la zona d'apilament.

Estudi de la capacitat de drenatge de les aigües superficials

Per tal de conèixer com afectaria la restauració de la Pletera el conjunt de la plana agrícola i dels aiguamolls, s'ha realitzat un estudi de modelització hidràulica de la inundabilitat per avinguda fluvial i ascens del nivell del mar.

L'estudi, que abasta tot el sistema de drenatge litoral del marge esquerre del baix Ter, s'ha desenvolupat en col·laboració amb el projecte Life+MEDACC i ha estat coordinat per l'Oficina Catalana Contra el Canvi Climàtic, amb l'objectiu de provar solucions innovadores orientades a adaptar els nostres sistemes agro-

forestals i urbans als impactes del canvi climàtic en l'àmbit mediterrani. El projecte es concreta en les conques de la Muga, el Ter i el Segre, amb la voluntat que els resultats siguin útils en el disseny d'experiències similars arreu de l'àmbit mediterrani.

En el marc del Life Pletera s'ha realitzat una modelització hidràulica d'episodis pluvials i d'avingudes de mar i de possibles mesures compensatòries i d'adaptació.

S'hi han detallat diversos escenaris i els resultats han estat molt positius: s'ha pogut demostrar que les obres del Life Pletera milloren el drenatge de les aigües superficials i augmenten la capacitat d'absorció de les aigües marines.

Reducció de l'efecte climàtic i augment del nivell del mar

Amb aquest projecte es pretén generar un sistema que respongui adequadament a les previsions del canvi climàtic: augment del nivell del mar i major freqüència de perturbacions intenses, amb temporals de mar d'alta intensitat. La recuperació d'aquests sistemes litorals incrementarà la capacitat de fixació del C02 i contribuirà a reduir-ne les emissions a l'atmosfera. Per tot plegat, recuperar la funcionalitat ecològica dels aiguamolls de la Pletera és clau per a garantir el futur.

Quant a la creixuda del nivell del mar, abans de portar a terme les obres del Life Pletera, ja se n'havia constatat l'augment així com també la freqüència i intensitat dels temporals. Era evident que l'espai estava fragmentat i alterat, de manera que no responia correctament i no tenia capacitat d'anar-se adaptant als canvis.

L'elevació del nivell del mar durant el període 1990-2014 ha estat de +3,9 cm/dècada (SMC). El 30 de novembre de 2014 l'Estartit va registrar el nivell del mar més alt dels darrers 25 anys, amb 70 centímetres per sobre de la mitjana, segons dades recollides pel meteoròleg estartidenc Josep Pascual. El nou registre va superar en 8 cm l'anterior rècord, que data de novembre de 1997, amb 62 cm. El nivell zero del mareògraf correspon al nivell mitjà del mar entre el anys 1990 i 1995.

Els efectes sobre les maresmes són molt importants, ja que els temporals de mar intensos tendeixen a mobilitzar sorres de la platja que cobreixen les llacunes i les maresmes més properes al sistema dunar. Els processos de rebliment tenen més importància en aquelles zones on el front dunar està més erosionat, però són imperceptibles en àrees on el sistema dunar està ben estructurat.

Un actiu per al turisme sostenible

La conservació dels nostres espais naturals és un factor estratègic per al desenvolupament econòmic i social del territori, i per a la millora de la qualitat de vida dels ciutadans. Des de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí ja fa molts anys que es posen en marxa polítiques destinades a conjugar de manera adequada l'activitat turística del municipi amb la preservació del medi, en perfecta harmonia amb el desenvolupament econòmic.

Aquests darrers anys hi ha hagut una clara aposta per la sostenibilitat en tots els seus àmbits (desenvolupament turístic respectuós amb l'entorn, mobilitat, estalvi energètic, optimització de la gestió forestal pública, recuperació d'espais...), per la potenciació i protecció dels paratges naturals i els seus hàbitats i per la restauració d'elements del patrimoni d'aquestes zones, com ara edificis emblemàtics, camins i llocs representatius.

El resultat final de la restauració de la Pletera no tindrà únicament una incidència mediambiental, sinó que esdevindrà un instrument al servei de la dinamització turística i econòmica local. Torroella de Montgrí-l'Estartit-Illes Medes és una de les principals destinacions turístiques de la Costa Brava. Una bona part de la gent que ens visita ho fa atreta per l'entorn natural. De fet, és un dels elements que més la diferencien de la resta de destinacions turístiques de la zona. En l'actualitat, el 60% del nostre terme municipal està protegit pel Pla d'espais d'interès natural (PEIN) i el 56 % està inclòs dins del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter. L'execució del Life Pletera ha esdevingut també un nou element de competitivitat de la destinació i de garantia d'un model turístic més sostenible.

L'abast científic del projecte

El projecte Life Pletera té un elevat interès des del punt de vista acadèmic, científic i de gestió del territori, pel fet que representa un cas pràctic de desurbanització i renaturalització d'un espai degradat.

Seguiment a càrrec de la UdG

La Càtedra d'Ecosistemes Litorals Mediterranis de la Universitat de Girona (UdG) ha portat a terme el seguiment de l'estat ecològic de les llacunes incloses en l'àmbit del projecte Life Pletera. L'estudi es va iniciar el mes d'octubre de 2014 i té com a objectius conèixer les característiques ecològiques de les llacunes i poder determinar si les actuacions projectades en el marc del projecte de restauració tenen l'efecte desitjat i milloren l'estat ecològic de l'aigua.

Els tècnics van prendre mostres mensuals durant 12 mesos en les tres basses existents abans d'iniciar el projecte. Posteriorment, el segon i quart any el mostreig va ser trimestral, mentre que el tercer any va tornar a ser mensual. El darrer any s'han inclòs al seguiment dues basses de nova creació.

Aquest seguiment és molt important per conèixer el comportament de les llacunes i per poder com-

parar, més endavant, les noves basses amb les ja existents. Les dades obtingudes amb aquest mostreig es podran utilitzar per promoure, des de la Universitat, investigacions que quedarien al marge dels objectius i del finançament del projecte Life Pletera. Per això, també hi ha la voluntat de posar en marxa un sistema de mostreig permanent mitjançant sondes subaquàtiques que mesurin l'oxigen i la conductivitat.

Comunicació científica

Al llarg del desenvolupament del projecte s'han promogut accions de sensibilització orientades a un públic especialitzat. Les accions més importants han consistit en l'edició de dues publicacions i la celebració de dues jornades tècniques.

Les publicacions s'han editat dins de la col·lecció Recerca i Territori, una línia editorial científicotècnica que promouen la UdG (Càtedra d'Ecosistemes Litorals Mediterranis) i el Museu de la Mediterrània. El primer volum, titulat *Restauració i gestió de sistemes dunars. Estudi de casos*, recull un seguit de casos

d'estudi de restauració dunar portats a terme en diferents indrets de la costa atlàntica i mediterrània. S'hi mostren exemples de restauració dunar i s'explica com s'han abordat èxits i fracassos. Es va presentar el 21 d'octubre de 2016 en el marc de les IV Jornades Recerca i Territori, que es van dedicar monogràficament a la restauració i gestió dels sistemes dunars. I el segon volum, editat en el marc del projecte Life Pletera va ser el titulat *Gestió i restauració de llacunes costaneres mediterrànies a Europa*. En aquest treball s'hi recullen exemples d'estudi de casos de gestió i restauració de

diferents llacunes costaneres com les de Venècia, Mar Menor, Albufera de València, Delta de l'Ebre, Delta del Llobregat i Aiguamolls de l'Empordà i el Baix Ter. Es va presentar el 24 de maig de 2018, durant la V Jornada Recerca i Territori, que es va dedicar monogràficament a fer balanç i a presentar els resultats del projecte Life Pletera.

Tant les publicacions com les jornades intenten no només aportar coneixement, sinó ajudar a prendre decisions als responsables de la gestió dels espais naturals.

Projecte educatiu

En el marc del Life Pletera s'ha desenvolupat un programa educatiu, que ha estat coordinat pel Museu de la Mediterrània. Es tracta d'una eina que ha de permetre la difusió, a través de l'ensenyament, dels valors naturals d'un espai tan característic com són les zones dunars i les maresmes que es desenvolupen a la rereduna. Alhora ha d'ajudar a entendre la importància dels

esforços que es destinen a recuperar i salvaguardar a escala global aquests tipus d'ambients, que cal recordar no representen ni el 3% mundial, juntament amb els aiguamolls. També posa l'accent en la funció dels espais naturals protegits i de la Xarxa Natura 2000 i els problemes relacionats amb la pèrdua de biodiversitat, amb l'impacte del canvi climàtic i amb la sobrefreqüentació d'espais

fràgils situats en zones turístiques. El projecte està orientat a diferents grups d'edat que comprenen des de l'educació infantil fins a la secundària postobligatòria, sense incloure els cursos de l'educació primària ja que, paral·lelament, el Parc Natural està elaborant el seu propi projecte educatiu centrat en aquesta franja d'edat.

La importància de la comunicació i de la sensibilització ambiental

El Life Pletera ha estat, a més, un projecte de comunicació, sensibilització i divulgació. Òbviament la part més visible, el gran aparador, han estat les obres sobre el terreny. Però de manera paral·lela, s'ha desenvolupat un intens treball per donar visibilitat al projecte i millorar, sobretot, la percepció social dels fràgils ecosistemes litorals.

Aquesta aposta per la comunicació està directament relacionada amb uns dels objectius estratègics del Life Pletera: demostrar que en una zona amb tanta pressió urbanística encara és possible la restauració de zones alterades i la recuperació de la seva plena funcionalitat ecològica. Per aconseguir aquest objectiu, era imprescindible recórrer a la gestió comunicativa. Per aquest motiu, la comunicació ha acompanyat el Life Pletera des del primer dia i s'ha incorporat com un instrument estratègic en el seu desenvolupament.

Premi a la comunicació del Life Pletera

La gestió de la comunicació s'ha estructurat en un exhaustiu pla de comunicació amb els objectius, estratègies, instruments, recursos, destinataris i accions a desenvolupar. Aquest pla va ser premiat per la Diputació de Girona i el Col·legi de Periodistes de Girona, en el marc dels Premis de Comunicació Local Carles Rahola 2016. En concret va obtenir el Premi a la Millor Iniciativa Institucional.

▲ Centenars d'alumnes han passat per la Pletera en el marc del projecte educatiu que ha coordinat el Museu de la Mediterrània.

La mirada compromesa dels Amics de la Fotografia de Torroella de Montgrí

El Life Pletera ha comptat amb la participació de l'Associació d'Amics de la Fotografia per dur a terme un exhaustiu registre documental de la transformació de l'espai. Per al projecte era molt important conservar la memòria gràfica del procés de desurbanització, de restauració, però també de la seva regeneració natural i fauna i flora associades.

Des del projecte es va contractar una empresa audiovisual per fer el seguiment de les obres, però les limitacions de pressupost no permetien anar més enllà d'uns registres puntuals, espaiats en el temps. Això era una limitació, ja que l'àmbit d'actuació, durant la fase d'obres, experimentava canvis molt accelerats, que era important documentar.

Un hàndicap que s'ha pogut compensar amb la implicació de l'entitat fotogràfica local. Els seus membres, en coordinació amb la direcció executiva i científica del Life Pletera, han generat un fons d'imatges de gran valor, perquè les generacions futures no oblidin els esforços que va comportar la recuperació d'aquest espai natural.

La Pletera a través de l'art

A part del que aportaven els registres convencionals en fotografia i vídeo, que tenen un caràcter bàsicament documental, el projecte Life Pletera volia anar un pas més enllà i aprofundir en els aspectes que comporta la transformació d'un espai semiurbà en un espai natural incorporant l'art com a instrument de reflexió i sensibilització.

▲ Forma 26 Pletera, 2015-18 (Lloc, memòria i salicòrnies), de l'artista torroellenc Esteve Subirah.

Per desenvolupar aquesta iniciativa, es va demanar a cinc artistes que fessin un seguiment personal de l'evolució dels treballs i dels objectius del Life Pletera. La proposta d'intervencions s'ha desenvolupat sota el títol "Lloc, memòria i salicòrnies" i ha estat comissariada pel professor i crític d'art Martí Peran. Ha comptat amb la participació de Jordi Morell (Salt, 1975), Joan Vinyes (Torroella de Montgrí, 1954), Esteve Subirah (Ullà, 1975), Isadora Wilson (Santiago de Chile, 1984) i Ivó Vinuesa (Barcelona, 1975), que han fet un seguiment personal de l'evolució dels treballs de desurbanització i restauració ambiental de la maresma de la Pletera.

▲ Intervenció de l'artista Jofre Oliveras en el marc del cicle promogut pel col·lectiu BUIT i el Bòlit.

Posteriorment, el col·lectiu local BUIT i el Bòlit, centre d'art contemporani, es van implicar en el projecte promovent dos cicles d'intervencions artístiques a la caseta de serveis elèctrics.

Tots aquests treballs s'han desenvolupat durant el procés d'execució de les obres i s'han materialitzat en diferents suports, espais i intervencions (dues d'elles in situ, al mateix espai recuperat). Per altra banda, entre el 15 de maig i el 25 de juny es va fer una exposició al Museu de la Mediterrània on es va poder veure un resum de les intervencions.

Amb aquest projecte s'ha volgut fomentar el diàleg entre art, gestió del territori i ciència, i relacionar la tradició cultural del municipi amb el Life Pletera.

Els resultats d'aquesta innovadora experiència han estat molt positius i han contribuït a donar notorietat, reputació i projecció al projecte. A més, s'ha acostatat a l'espai un col·lectiu, tant de creadors com de consumidors d'art, que generalment queda al marge d'experiències com la del Life Pletera.

El projecte d'art va obtenir el Premi Millor Acció Comunicativa de 2016, en el marc dels IX Premis Gabinetes de Comunicació, organitzats pel Col·legi de Periodistes de Catalunya. Es reconeixia així la innovadora iniciativa d'utilitzar l'art com a instrument de comunicació, difusió i reflexió.

▲ Els treballs del projecte Lloc, memòria i salicòrnies es van mostrar en una exposició al Museu de la Mediterrània del 19 de maig al 15 d'octubre de 2018.

▲ En el marc del projecte Lloc, memòria i salicòrnies, l'artista torroellenc Joan Vinyes ha construït una ruïna mitjançant una sèrie de columnes procedents de l'enderroc de les rotondes de l'antic passeig.

La Carta Europea de Turisme Sostenible al Parc Natural, element d'atracció per a viatgers internacionals fora de temporada

Textos Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter

El mes d'abril passat, responsables del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter vam mostrar el parc a l'agència de viatges Green Spot Travel, especialitzada en ecoturisme de luxe, per tal que veiessin les possibilitats de negoci amb les empreses implicades en el desenvolupament de la Carta Europea de Turisme Sostenible (CETS).

Segons l'Organització Mundial del Turisme, l'ecoturisme és una forma de turisme en la qual la motivació principal dels viatgers és l'observació i l'apreciació de la natura o de les cultures predominants en una zona natural, mentre procuren reduir al màxim l'impacte negatiu sobre l'entorn natural i sociocultural, i contribuir a la protecció de les zones que es visiten generant benefici econòmic per a les comunitats amfitriones.

L'organització tècnica del viatge va ser a càrrec de l'Estació Nàutica de l'Estartit amb la col·laboració del Parc Natural. La primera parada va ser a l'Escala, on van ser rebuts per l'Ajuntament i l'ADET (l'Agència de Desenvolupament Econòmic i Turístic de l'Escala) representats per la Sra. Carme Formatjé. En aquest municipi van degustar anxoves i

en van descobrir el procés de salaó a la fàbrica Solés. A continuació, ja a Torroella de Montgrí, van gaudir d'una visita guiada a la mina d'aigua, a càrrec del Museu de la Mediterrània - Can Quintana. A l'Estartit, el Sr. Jordi Ponjoan, gerent del Club Nàutic, els va rebre i els va mostrar les obres del futur centre d'interpretació del port. El Sr. Boris Weitzmann, biòleg i cofundador del Projecte Sèpia, va mostrar-los, al mateix port, el procés que s'està fent per assegurar la recuperació de sèpies i calamars i la incorporació de juvenils a les poblacions de les badies de l'Empordà. Tot plegat va servir per posar en valor la tasca que fan els pescadors artesanals per conservar la pesca tradicional i fomentar unes pràctiques sostenibles. Òbviament, no va faltar una sortida en barca per conèixer la reserva marina de les Medes.

Sra. Carme Formatjé, cap de l'ADET de l'Ajuntament de l'Escala.

«Crear producte especialitzat i segmentat per a un públic concret permet ampliar el ventall de possibilitats de promoció dels pobles que estan treballant amb la CETS.»

De la mà de l'Associació de Masos de Torroella, van conèixer el procés de producció de poma al Mas Llorers, on després van poder gaudir també d'un taller gastronòmic on la poma va ser la protagonista. Tant per a aquest taller com pel posterior sopar gourmet es va fer servir producte ecològic aportat per l'empresa local Orgànic Empordà a la casa rural Mas Ramades, on van dormir.

Sra. Laura Mestres, propietària de Mas Ramades.

«Destacaria la gran sensibilitat dels tour operadors amb l'entorn, buscant sempre l'autenticitat. Els qui vam col·laborar-hi vam contribuir a que s'endugessin una imatge d'un territori que reuneix totes les característiques que demana la CETS. Tanmateix és imprescindible la implicació de tots els agents de la zona, no només d'unes entitats concretes.»

L'endemà, i després d'un esmorzar amb producte local, van gaudir d'una ruta de cicloturisme. Gràcies a la xarxa de cicloturisme del Baix Empordà, un entorn sense grans desnivells i empreses especialitzades com l'hotel Molí del Mig i Ocitània, van descobrir el parc com un indret ideal per fomentar la mobilitat sostenible.

Sra. Empar Vaqué, propietària,
i Sr. Andreu Viladevall, director.

«La CETS ens dona l'oportunitat de situar-nos estratègicament davant d'un client que ens interessa, amb poder adquisitiu elevat i que ens visita fora de temporada alta.»

Amb Ocitània van descobrir la "burricleta", que els va permetre recórrer els pobles medievals del parc sense pressa, gaudint de cada moment, de cada poble i del paisatge, des d'una perspectiva diferent. La ruta va culminar amb una fantàstica visita guiada pel municipi de Pals organitzada per l'oficina de turisme.

Sra. Estel Sleep, Ocitània.

«La bicicleta rural elèctrica és un vehicle que apropa les persones a l'entorn natural amb una vocació conciliadora, divulgativa i contemplativa. Des d'Ocitània creiem que la CETS serà una eina molt útil per donar suport i visibilitat a les activitats i empreses que creuen en el turisme sostenible.»

En ruta, van degustar la gastronomia local a l'horta de Can Patxei, un restaurant ubicat en un entorn privilegiat enmig de camps de conreu, on van poder tastar una proposta gastronòmica molt especial, anomenada Menú del Parc Natural, que posa en valor la producció agroalimentària local.

Sr. Joan Pujades, propietari
de l'Horta de Can Patxei.

«Era un dinar dissenyat amb productes de proximitat com l'arròs de Pals, l'oli de Fontanilles, el peix de la costa, postres amb poma de l'entorn, pa de tramuntana... i diria, sincerament, que és el que buscaven. És interessant poder treballar amb aquest tipus de client.»

Finalment, els propietaris de l'agència de viatges van descobrir la filosofia *Eco Slow* dels Masos d'en Coll, un allotjament rural ideal tant per famílies com per turistes actius que volen conèixer territori al mateix moment que gaudeixen de la tranquil·litat, desconnecten de la rutina i connecten amb la natura.

Sr. Joan Coll i Ferrer,
propietari dels Masos d'en Coll.

«La CETS dona valor a la filosofia Eco Slow: persones, natura, experiències, emocions, cultura, gastronomia, harmonia, ecologia, etc. I diria que això és el que s'han emportat d'un petit territori on a cada caminet trobes un nou paisatge, un nou petit món. És positiu tenir contacte amb intermediaris especialitzats ja que als petits negocis ens és molt difícil accedir-hi i la nostra virtut és l'experiència cara a cara.»

Per finalitzar la visita, Green Spot Travel va gaudir d'una panoràmica espectacular des del castell del Montgrí amb una ruta de senderisme en la qual els va acompanyar la propietària de Mas Ramades, que com la resta d'establiments implicats, ho va donar tot per crear una experiència inoblidable.

Xavier Camps, de l'empresa
Terramar Natura i Cultura,
dinamitzadors del patrimoni,
que també va participar
en aquesta iniciativa.

«L'experiència ens referma en la sensació que tenim un territori ple de patrimoni natural, cultural i social amb unes singularitats, una diversitat i una autenticitat interessants, en un àmbit espacial relativament petit. La CETS és una bona oportunitat per obligar tots els agents implicats a treballar en xarxa d'una manera tranquil·la, sostenible i de qualitat.»

PDeCAT

Eleccions Municipals 2019 - Falten 7 mesos

Començarem aquest escrit amb un punt del darrer paràgraf del número anterior de la revista:

"[...] Som davant d'un govern del NI-NI, ni rumb ni projecte de legislatura. S'han limitat i es limiten a viure i sobreviure de l'herència rebuda de la passada legislatura 2011-2015. Darrerament veiem com surten als mitjans de comunicació anunciant i inaugurant inversions i serveis programats i acordats quan no eren al govern i el més greu de tot és que anuncien totes aquestes inversions com si les haguessin planificades i aprovades ells[...]".

Això que explicàvem l'agost del 2017 podem confirmar-ho a dia d'avui. El deteriorament en la gestió política del nostre ajuntament i del nostre municipi ha portat que tinguem una manca greu de serveis a les persones, de promoció econòmica, de seguretat i neteja. Hem deixat de ser el referent com a municipi de la comarca, i com a província i com a país ja no ens tenen tant en consideració.

Quan un govern municipal obvia que està per governar pel benestar general dels seus ciutadans i se centra a governar per obtenir un rendiment polític i partidista en un àmbit més particular, passa el que està passant a Torroella i a l'Estartit.

Aquest equip de govern actual (ERC-JUNTS-UPM-LEST) s'ha limitat a treballar amb l'ordre del dia de "qui dia passa any empeny". Això, dit així, semblaria que fos una crítica fàcil i gratuïta per part nostra, però les evidències confirmen i avalen les nostres paraules. Ara hem aprovat el pressupost pel 2019. Doncs bé, si agafem l'apartat de les inversions veurem que la planificació segueix essent la mateixa que vam començar a promoure quan el PDeCAT érem al govern i teníem l'alcaldia.

L'equip de govern acabarà la legislatura governant 3 dels 4 anys de mandat. I què hauran fet dels seus programes electorals? La resposta és ben fàcil: no han fet pràcticament res del que volien i deien que farien.

Pensar a sobreviure amb la planificació feta per altres ha estat un error, un error que hem pagat tots els vilatans, ja sigui per una major despesa econòmica per a l'ajuntament o per una manca de serveis.

Ens trobem a les acaballes de l'any 2018 i a les portes de les municipals del 2019. Durant aquests propers 7 mesos, l'equip de govern actual intentarà posar potes enlaire el municipi, tot incrementant el manteniment i acabant grans obres. És difícil creure en les casualitats, però de veritat creieu que és una casualitat que l'ajuntament, durant els darrers 2 anys (que seran 3 anys al mes de juliol) i tenint un poder de tresoreria de més de 5 MM d'euros, se'ls gastin tots en aquests darrers 7 mesos? I aquí cal afegir les modificacions de crèdits realitzats durant l'any 2018 que han pujat 1 milió d'euros, cosa que ha esgotat en la seva totalitat els estalvis de l'ajuntament.

Quan vam ser al govern, vam cometre errors. Qui no remena no trenca. Però cal dir que aquest període a l'oposició ens ha confirmat el que no s'ha de fer i com no s'ha d'actuar i ens ha carregat de raons, motius i il·lusions per a les eleccions del 2019, on anirem amb més confiança que mai.

Falten 7 mesos.

ERC

Primer aniversari l'1 d'octubre de 2017

La data de l'1 d'octubre de 2017 tindrà per sempre un lloc en la nostra memòria col·lectiva. Un any després i en el seu primer aniversari, commemorem una fita històrica d'exercici democràtic i de defensa del dret d'autodeterminació.

Més de dos milions de persones van decidir participar en el referèndum, malgrat els intents d'aterrorir la població per part del govern espanyol a través dels jutges i policies. Entre tots vam defensar les urnes. Als nostres dos col·legis electorals, a Torroella de Montgrí i a l'Estartit, també. Anònims veïns van custodiar el material electoral i les paperetes els dies previs. Un grup de joves van dormir al convent per defensar el col·legi electoral. Les meses es van constituir de seguida amb voluntaris valents. La gent gran, amb impediments físics i amb cadires de rodes, no va deixar d'anar a votar. Les seues electorals van estar custodiades en tot moment per centenars de ciutadans. Quan es va sentir de prop l'amenaça policial, es van muntar ràpidament barricades. La consellera Dolors Bassa va venir a votar assumint els riscos que això comportava. Els regidors i regidores del consistori van ser sempre presents al costat de l'alcalde. Quina lliçó de vida, quin anhel de llibertat!

A Catalunya les forces de seguretat espanyoles van ferir més de 1.000 persones i van carregar violentament contra un poble pacífic que defensava la democràcia i el dret a votar. L'estat espanyol, lluny d'intentar buscar una solució acordada amb el govern català, va decidir emprar la violència i la brutalitat com a resposta a una demanda de democràcia.

Van ser molts els ciutadans que van rebre cops i garrotades i que van defensar a ultrança que es pogués seguir votant. Avui és necessari recordar aquests fets i reivindicar la tenacitat dels ciutadans i ciutadanes que van plantar cara a la repressió i van posar en evidència, davant la comunitat internacional, un estat incapaç de gestionar una demanda democràtica.

Però malgrat la transversalitat majoritària en el si de la nostra societat a favor del dret a decidir i les reiterades crides al diàleg, l'estat va seguir exercint un paper de repressió empronant els líders de l'ANC i Òmnium, Jordi Sánchez i Jordi Cuixart, aplicant l'article 155 de manera arbitrària, desmantellant la sobirania popular i, posteriorment, empronant diversos líders polítics, que encara avui són a la presó: el vicepresident Oriol Junqueras, la presidenta Carme Forcadell, els consellers Jordi Turull, Joaquim Forn, Raül Romeva, Josep Rull i Dolors Bassa, i forçant l'exili del president Carles Puigdemont, els consellers Lluís Puig, Meritxell Serret, Toni Comín, Clara Ponsatí, i de Marta Rovira i Anna Gabriel.

Per tots aquests motius, l'Ajuntament de Torroella de Montgrí va aprovar per unanimitat en el Ple d'octubre una moció per reivindicar i agrair a totes aquelles persones que van fer possible el referèndum i exigir la llibertat immediata i incondicional dels presos i preses polítics i el retorn dels exiliats.

Llibertat presos polítics i exiliats! Llibertat Dolors Bassa!

Seguim treballant

L'estiu del 2016, Unitat i Progrés Municipal (UPM) va entrar al nou govern municipal fruit d'un pacte amb ERC i L'EST. Han passat poc més de dos anys i estem molt satisfets de la feina que han pogut fer els nostres tres regidors durant aquest període. No ha sigut fàcil. Van assumir àrees que necessitaven una empena important. Però des d'UPM es tenia clar que essent al govern es podien realitzar projectes bàsics pel municipi i posar una mica de tranquil·litat en l'agitada política local del primer any de legislatura.

El primer tinent d'alcalde, Jordi Colomé, va haver d'activar la construcció de la nova zona esportiva que ha de permetre que el 2019 Torroella pugui tenir dos camps d'esport i dos pavellons, necessaris perquè més de mil joves i els diferents clubs puguin desenvolupar entrenaments i competicions amb més comoditat. Des d'Urbanisme s'ha pogut arreglar la plaça del Lledoner i el passeig de l'Església, dues obres que han canviat zones emblemàtiques del nucli antic de Torroella. S'ha tingut especial cura dels camins rurals que passen per la plana, un dels patrimonis a preservar del nostre municipi. I s'han anat suprimint barreres arquitectòniques que faciliten el pas pels carrers. També s'han adequat zones de pàrquing tant a la zona esportiva com a la falda de la muntanya, on l'equip de govern està acabant l'Espai Montgrí, que ha de ser la futura gran porta d'entrada al massís.

Des d'UPM també teníem clar que un equipament com l'Espai Ter necessitava fer canvis substancials primer perquè els ciutadans se'l fessin seu i alhora posicionar-lo com a referent cultural de la comarca i de Catalunya. D'això se n'ha ocupat aquest temps el segon tinent d'alcalde, Josep Martinoy. En dos anys s'ha aconseguit que primers actors i actrius tant de Catalunya com de la resta de l'Estat passin per Torroella, s'hi pugui gaudir de concerts memorables de música, s'utilitzi com a estudi de gravació de discs o estudi de televisió, i algunes empreses ja l'utilitzin per fer-hi convencions i congressos. S'ha remodelat la web de l'Ajuntament, que ara és molt més clara i intuïtiva, i les publicacions que ja existien han tingut canvis de disseny que n'han millorat la qualitat.

La regidora de Recursos Humans, Roser Font, ha pogut tirar endavant la difícil tasca de fer el nou organigrama de l'Ajuntament, cosa a la qual s'estava obligat per llei però que restava encallada. I també s'han iniciat polítiques de Joventut que formin i eduquin els nostres joves. S'han creat dos pisos socials per resoldre les emergències de famílies necessitades que feien realment falta.

Des d'UPM també estem molt contents amb la feina feta pels vocals de Més per l'Estartit, Francesc Ferrer i Ramon Frigola, en el seu paper d'oposició a l'Entitat Municipal Descentralitzada.

També, com a part de l'equip de govern, UPM valora molt el suport que ha tingut tant de l'alcalde, Josep Maria Rufí, com de la resta de regidors de ERC-Junts i de les dues regidores de L'Est, que ens ha permès fer realitat coses que semblaven impossibles. La rotonda de l'Empalme és una realitat, que ja aquest estiu ha evitat molts accidents, i breument començaran les obres de Medinyà a Sant Jordi i posteriorment les de Torroella a Serra de Daró per dignificar unes carreteres perilloses.

De cara a les eleccions del maig del 2019, els nostres tres regidors han manifestat la seva voluntat de continuar per a poder completar tots els projectes que no s'han pogut acabar d'executar. L'assemblea d'UPM ha confirmat ja que Jordi Colomé tornarà a encapçalat la nostra llista. Fins al maig, seguim treballant.

Dinava amb una vella amistat quan a la taula del costat vam sentir:

- Hem d'arreglar els menjadors de les escoles públiques, que són una cosa secundària. Mentre hi hagi alguna cosa que els pugui agradar, els nens ja estaran contents. Què hi fa el tipus de menjar i la dieta que es porti a terme? I havent dinat, cap al pati, vigilar una mica perquè no es facin mal i tots contents.
- La millor manera de fer el servei és contractant una empresa que ho porti, que s'encarregui de tot.
- Podem aplicar economies d'escala, dividir la comarca en dues parts i que s'ho reparteixin dues empreses?
- Bona idea, això amb un concurs públic ben arreglat queda resolt. I aquells estaran contents.
- Això m'agrada. Som uns cracs!

No ens creïem el que sentíem. Ara que hi ha països d'Europa que tornen a la gestió dels menjadors des dels mateixos centres, aquí volem fer el contrari? Diuen que els menjadors són secundaris? Doncs els infants passen una tercera part de la jornada en el servei de menjador i monitoratge i dues terceres parts a l'escola pròpiament dita. Havien de ser polítics... La meua amistat, amb bon olfacte, em va dir que vigiléssim amb l'escola del poble. "L'escola, però què dius? Si no hi ha cap queixa, si tothom està d'acord amb la gestió que fan des de l'AMPA, amb el criteri de generar negoci a les botigues del poble, de consumir productes de la terra conreats aquí, de menjar peix fresc de la Llotja d'aquí al costat, amb el monitoratge d'acord amb el projecte educatiu del centre, però ja has pensat bé això que em dius? Els meus fills hi van i estem molt contents. A més, nosaltres paguem aquest servei. Com vols que s'hi fiquin?", vaig replicar-li. Em va contestar que aquests polítics, curts de mires i que es creuen importants, fan les bestieses més inimaginables.

Al cap de més d'un any, em trobava assegut en una assemblea de l'AMPA i vaig recordar la conversa. A l'escola havien retirat el servei de menjador i monitoratge i l'havien atorgat a una gran empresa. La primera diferència és que havien apujat el preu. No havíem quedat que les economies d'escala no servien per abaixar els costos? Jo no entenia res. La qualitat havia disminuït de manera important. I el peix, d'on el porten? Venia de 13.000 km, i ben congelat. I el monitoratge? Aquests ara no saben res del projecte educatiu del centre ni els interessa.

L'AMPA ens va dir que havien anat a veure molts polítics amb poder i ningú els havia fet cas. Potser hi havia alguna cosa més. Es va aixecar una mà a l'assemblea. Aquella persona va comentar que el dia abans havia sentit un polític dir que tot anava molt millor, que... Era cert? Com es podien dir tantes mentides? I el benefici? N'hi deu haver molt, oi? Abans tot es reinvertia en l'escola d'acord amb la direcció. I ara? "Ara", em van dir, "algú deu ser més ric i l'escola tindrà menys mitjans".

Sortint vaig trucar a la meua amistat. Em va dir que feia un mes havia vist aquelles persones dinant en un restaurant dels cars amb un tercer. Aquesta tercera persona comentava que, de la seva part de la comarca, li quedaven uns 700.000 € nets cada any. "Brindem", va dir un! Els polítics no aniran mai a dinar a l'escola. Ells continuen allunyant-se més i més de la societat. Destrossen tot el que toquen. "Però el més greu és que es creuen llestos, molt llestos", em va dir la meua amistat.

Ficcio literària. Qualsevol semblança amb la realitat és pura coincidència.

LEST

Agraïment

En nom de les dues regidores de l'Estartit Som Tots, Silvia Comas i Sandra Pibernat, us volem donar les gràcies.

Gràcies per la confiança que ens vàreu donar al votar per LEST a les passades eleccions municipals. Gràcies per poder representar-vos a l'Ajuntament de Torroella de Montgrí.

Gràcies per haver col·laborat, ja sigui a títol individual o a través d'una associació, per enriquir i millorar el nostre municipi, Torroella de Montgrí i l'Estartit, tot participant en diferents iniciatives que s'han portat a terme i que sense la participació ciutadana no haurien estat possibles.

Gràcies per ajudar-nos amb les vostres propostes a enriquir la gestió del dia a dia de la nostra comunitat.

Gràcies per preocupar-vos pels petits detalls que no funcionen i fer-ho saber per mirar d'arreglar-ho.

Gràcies al personal municipal que treballa per l'Ajuntament per fer-nos la feina més fàcil amb la vostra dedicació i implicació.

Estem molt contentes d'haver pogut participar en l'equip de govern i de la feina feta en les nostres àrees de gestió costanera i de destinació turística. Esperem que la gestió de les nostres responsabilitats, juntament amb la feina feta pels nostres companys de l'equip de govern, hagi servit per fer millor el nostre municipi.

L'experiència de ser regidora del teu poble és una feina molt enriquidora, que permet dedicar al bé públic i comú un temps que deixes de banda de la teva feina o la teva família, però val la pena quan veus que els projectes avancen i van endavant.

Aquesta legislatura també ha estat la de la implantació de l'EMD de l'Estartit. Volem destacar la bona col·laboració entre l'Ajuntament i l'EMD per poder avançar en els projectes que fan poble. No està tot fet, però el camí està marcat. Aquesta legislatura ens deixa un balanç positiu amb la inauguració del nou Centre Mèdic, la inauguració de la nova Escola Bressol Mar i Cel i la caldera de biomassa per als equipaments públics de l'Estartit. També la gestió del Projecte Life ha dignificat molt la façana marítima. Esperem que ben aviat també s'iniciï l'execució de l'obra de la nova Biblioteca Municipal Mar de Llibres i que l'Espai Medes tingui els recursos necessaris per poder iniciar una nova fase de les obres.

No voldríem acabar sense un record, les vegades que faci falta, pels presos polítics i exiliats, i molt especial a la nostra veïna Dolors Bassa. Que serveixin aquestes quatre ratlles per recordar-los a tots, demanar-los força per no defallir en aquesta greu situació i enviar una abraçada sincera per a ells i les seves famílies.

**Ben atentament,
Silvia Comas i Sandra Pibernat**

COET

Amb tu som més aprop

Ara fa vuit anys que va començar aquest projecte. Un projecte d'esperança, de canvi, de renovació, de noves idees i, sobretot, una forma diferent de veure i entendre la política municipal.

Un projecte centrat en les persones, que surt dels convencionalismes, els personalismes i les formes tradicionals de "fer política". Una forma de trencar l'esquema bipartidista, de repartiment d'interessos, que s'exemplifica amb una frase que un regidor ens va dir al nostre primer Ple municipal: "No apreteu tant, aquí ens podem tirar els trastos pel cap, però quan sortim anem a sopar junts, perquè avui hi som nosaltres i demà hi pots ser tu."

Una vella política que es posa de manifest quan per l'imperant obsessió a mantenir el poder, han demostrat ser capaços de pactar amb aquells a qui tant han criticat.

No s'ha d'enganyar a ningú. Han estat vuit anys d'intens treball, una carrera d'obstacles, una travessa a contracorrent, però hi hem sigut i hi som defensant que un canvi és possible. Vam començar amb un modest resultat, amb un primer regidor, i aquest segon mandat hem sigut capaços d'aconseguir doblar els suports i assumir dues regidories, la qual cosa ens demostra que aquest canvi és possible. Sempre des de la modèstia i essent conscients que els partits tradicionals disposen d'enormes pressupostos per a campanyes electorals, minuts de televisió, ràdio i diaris, i que per no tenir padrins a Barcelona ens és fins i tot difícil aconseguir una notícia als mitjans de premsa locals.

No obstant això, tenim exemples de pobles propers on col·lectius de persones s'han organitzat per fer un canvi i ho han aconseguit, sortint de les sigles i disciplines dels grans partits.

Això és el que som, un grup de persones compromeses amb el municipi i, sobretot, amb les persones, que busquem millorar el dia a dia aportant solucions als problemes que ens afecten, deixant la política institucional o de "corbata i televisió" per la "política de les solucions".

A totes les persones que estimeu el poble i voleu aportar el vostre gra de sorra per construir un futur millor, us convidem a participar-hi. No per fer política professional, sinó per vocació de poble i progrés. No per viure de la política ni utilitzar-la com a ascensor social, sinó per contribuir a millorar el municipi i la vida del seus veïns.

Acabem junts amb el polític que ens regala un caramel abans de les eleccions per oblidar-nos durant quatre anys que no tornaran. Podem fer-ho possible, hi esteu convidats!

Per acabar, volem donar-vos les gràcies a totes les persones que heu llegit les nostres columnes al llarg d'aquests anys, i us demanem perdó pel to, a vegades punyent, utilitzat en moments de decepció, i esperant també haver-vos entretingut amb les metàfores i ironies.

Quatre anys per endavant, amb el compromís de servei i la satisfacció d'haver contribuït al progrés del municipi.

L'equip de COET

Dolors Bassa, Medalla del Montgrí 2018

L'exregidora i exconsellera torroellenca Dolors Bassa va rebre el 24 d'agost la Medalla del Montgrí en reconeixement a la seva trajectòria política, professional i personal. Bassa es troba empresonada des del 23 de març, primer a Alcalà Meco i, actualment, des del 4 de juliol, al Puig de les Basses, per formar part del govern que va impulsar el Referèndum d'Autodeterminació.

La cerimònia de lliurament, que es va realitzar el 24 d'agost, vigília de Sant Genís, en un Espai Ter ple de gom a gom, es va convertir en un acte de reivindicació política i de llibertat, i també de denúncia de l'excepcionalitat i la greu repressió política que viu Catalunya. Atesa l'elevada significació institucional que se li volia donar al lliurament, aquest ha estat el primer cop que es concedeix una sola medalla i no tres, com es ve feut habitualment des del 1986, quan es va instituir aquest guardó, el màxim distintiu cívic que concedeix l'Ajuntament.

L'acte va estar presidit pel president del Parlament, Roger Torrent, i va comptar, amb una àmplia representació política i social que va convertir el

lliurament en un veritable acte de país i de reivindicació nacional. En absència de Bassa, van recollir el guardó la seva germana Montse, els seus fills Pau i Bep i el seu nebot Isarn, que van llegir un emotiu, però ferm, escrit de l'exregidora i exconsellera.

Torroella de Montgrí, la seva vila natal, està patint aquest empresonament amb gran tristesa, dolor i indignació, per la injustícia que representa i per afectar una persona que ha dedicat bona part de la seva vida professional i pública a defensar els valors de convivència i a treballar per la cohesió social. Malauradament, per defensar la democràcia i la justícia per a Catalunya, idees de les quals era un representant electe del poble català, es troba ara empresonada juntament amb altres membres del Govern català i els presidents de l'ANC i d'Òmnium Cultural.

La seva trajectòria com a mestra, psicopedagoga, sindicalista i política és un exemple de compromís amb la comunitat, la qual cosa no fa més que constatar la injustícia del seu empresonament

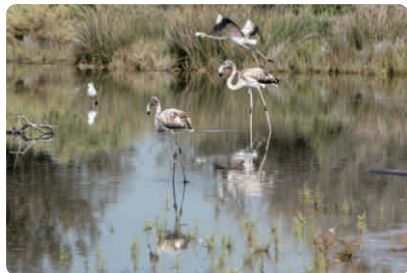
Actualitat

47

elMontgrí

REVISTA MUNICIPAL D'INFORMACIÓ I CULTURA

Col·labora:

Diputació de Girona